

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Марий Эл

**Отдел образования Администрации Звениговского муниципального
района Республики Марий Эл**

МОУ "Красноярская СОШ"

РАССМОТРЕНО

на заседании ШМО
учителей
гуманитарного цикла

Апаева Л.В.

от «29» 08 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

заместитель директора
по УВР

Бондаренко А.В.

от «29» 08 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Приказ № 24

Кашков В.Г.

от «30» 08. 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родная (марийская) литература»

для 11 класса

с. Красный Яр 2023 год

11 класслан туныктымо паша программе. Умылтарыме серыш.

Документын статусшо.

11 класслан паша программе марий литератур программе(2005 ий) негызеш возалтын. Тыгак федеральный стандарт дене келыштаралт толын.2005 ийысе программын авторжо – Г.Н.Бояринова ден С.П.Чеснокова. «Образований нерген законлан»(1992), Марий образовательный учережденийжын кугыжаныш программыжлан(1997), концепцийжылан(1996)да моло нормативно – правовой документ – влаклан энертен возымо.

Документын структурыже.

Тиде паша программа тичмашлык документ. Тышке вич раздел пура: умылтарымаш серыш, туныктымо тематический план, тунемме курсысо темын содержанияйже, йоча – шамычын шинчымашым налме требований, кучылтмо литератур. Паша программа тема – влакын содержанияйжым келгемден почын пуа да мыняр шагатым кажне теме дене эртара шонымым рашемда.

Туныктымо предметын общий характеристикыже.

Марий литератур – тиде марий калыкын сылнымут литератур, кугу уш-акыл поянлыкше. Тунемше тудын дене изинекак палыме лиеш. Тудо калыкын илен эртыме корныжым, кызытсе илышыжым, йўлажым, ойгыжым, кумылжым йылмын поянлык гоч почын пуа, лудшо енын илышын умылымашыжым кумданда,чонешыже поро кышам шындара. 11 класслан программым историческо- хронологический принцип почеш чоналтеш. Программыште марий сылнымут нерген тўн шинчымаш, сылнымутан литературы ник эн сай произведенийышт пуалтеш. Нуным кум тўшкаш чумырымо: лудаш да лончылаш, обзор годым сылнымутан произведенийысе кўлеш эпизод але ужаш дене палыме лияш, шке семын лудаш.

Йылме лывыргыме пашат виан толшаш.: классыште тунемше кажне йоча шке шонымашым чаткан, литературно чын почын пуышаш.

Произведенийын текстше – влакым тунемаш-66 шагат, йылме лывыргыме пашалан-6 шагат. Чылаже 68 шагат.

Программын цельже: кыдалаш школан ямдылыме марий литератур программе – туныктымо пашаште тўн документ, тудо йоча-влаклан шочмо йылме нерген могай да мыняр шинчымашым, тудым кучылт моштымо усталыкым пуаш кўлмым палемда. Программе предметын тўрлў ужашыжым тунемме радамым палемда, нунын кокласе кылым класс гыч классыш пенгыдемден толаш йўным ышта.

Задачыже –влак:

1. Произведений - влаклан пуымо умылтарымаш паша радамым палемден, йоча- влаклан келге шинчымашым пуаш;
2. Сылнымутан литератур айдемын эстетический да этический ойыртежым, чон моторлыкшым почын, у тукумым нравственныйда морально –этически шуараш;
3. марий калыкын культурыжо дене палдарен, тудын сенымашыжым тўзатен шукемден моштышо тукумым кушташ; тудо шочмо калыкын поро койыш-шоктыш да илыш-йўла ойыртежым арален кодаш да шке ўмыр-пўрымаштыже умбакыже шуаш ямде лийшаш.

Туныктымын паша лектышыже.

11 классыште тунемше шинчымашым налме дене пырля, тудым , моштен, илышыште кучылтшаш.

Календарно – тематический план

Программын авторжо –
Г.Н.Бояринова,
С.П. Чеснакова
Чылаже- 68 шагат, ЙЛП- 6

1	1957 – 1987 ийлэсе мари́й литератур: прозо.
2	1957 – 1987 ийлэсе мари́й литератур: поэзий.
3	1957 – 1987 ийлэсе мари́й литератур: драматургий
4	Валентин Колумбын илыш да творческий корныжо.
5	Поэзийже. Поэтын мари́й литературышто верже.
6	«Порылык» поэмын содержанияй дене паша
7	В.Колумбын лирикыже. Ойыртэмалше поэзийже.
8	Поэтын почеламутшо-влакым выразительно лудмаш
9	Сочинений. «Мари́й поэзийын чолга шудыржо»
10	В.Ивановын илыш да творческий корныжо.
11	Лирический повесть - влак.
12	«Ава шум» повестьын жанр, теме, идей ойыртэмже.
13	«Ава шум» повестьын содержанияйже дене паша
14	«Ава шум» повестьын содержанияйже дене паша
15	Вениамин Ивановын творчествож почеш сочинений – шонкалымаш.
16	Г. Матюковскийын илыш да творческий корныжо.
17	Г .Матюковскийын лирикыже
18	Г.Матюковскийын «Кум эрге» поэмыже.
19	«Кум эрге» поэме.
20	«Кум эрге» поэме.
21	Г.Матюковскийын почеламутшылан возымо муро-влак.
22	Литературный диктант.
23	М.Рыбаковын илыш да творческий корныжо.
24	«Чодыра муй» драмын тун шонымашыже.
25	«Чодыра муй» драмын сылнын лудмаш.
26	М.Рыбаков – тале мер пашаен
27	Ялпай – калыкым иктешлыше образ.
28	Сочинений. «Кугешнем тиде ен ден, пашаж ден»
29	В.Косоротовын илыш да творческий корныжо
30	«Анчар» ойлымашын проблеме кышкарже.
31	Ойлымашын соержаний дене паша
32	«Тура кугорно» повестьым лудмо почеш паша.
33	Йодыш-влаклан вашмут
34	Зинаида Каткован илыш да творческий корныжо.
35	«Сар огеш лий гын» повесть
36	«Сар огеш лий гын» повесть
37	Сарын да удырамашын образше.
38	«Кушто улат, пиалем?» романым шке гыч лудмо почеш паша
39	Теорий гыч... Эпистолярный жанр.
40	К.Коршуновын илыш да творческий корныжо.
41	«Кудырчан ужара» драме.
42	Драмым роль дене лудмаш
43	Драмын содержанияйже дене паша
44	«Шум парым» драмым лудмо почеш паша
45	Сочинений. «Драмыште молан мыланем тиде герой келша»

46	Ю.Артомоновын илыш да творческий корныжо.
47	«Тамга» эссе
48	Эссе-влак дене паша
49	Эссе-влакым лудмо почеш паша
50	Литературный теории.
51	А.Иванован илыш да творческий корныжо
52	Поэтессан шке шотан лирикыже.
53	«Арале мыйым, волгыдо Юмем!» драме
54	Драмын содержанияйже почеш паша
55	Почеламутым тичмаш лончылымаш.
56	Г.Алексеевын творчестве ойыртмемже.«Ушаным ужара конда» повесть.
57	«Тулык чон»- нравственно психологический повесть.
58	Повестьлан рецензийым возаш
59	Ю.Байгузан илыш да творческий корныжо.
60	«Порсын лунгалтыш» притче.
61	«Порсын лунгалтыш» пьесе дене паша
62	В.Абукаев-Эмгакын илыш да творческий корныжо.
63	«Сорта йымал арака» ойлымаш.
64	«Шочмо тувыр» романын идейно-тематический содержанияйже
65	В. Изилиянован илыш да творческий корныжо
66	Поэтессан шке шотан лирикыже.
67	Почеламут-влакым выразительно лудмаш. Йодыш-влаклан вашмут
68	Сочинений. «Марий литератур нерген шонымашем»

Программын содержанияйже.

1 раздел.1957-1987 –ше ийласе марий литератур.(3 шагат0

Ты пагытысе илыш вашталтыш. Ты пагытысе поэзий, прозо, драматургий

2 –шо раздел.

Валентик Колумб. Илыш- корныжо да творчествомже .»Порылык» поэме.Лирикыже.

Вениамин Иванов.Илыш- корныжо да творчествомже. «Ава шўм. повесть

Геннадий Матюковский.. Илыш - корныжо да творчествомже. «Кум эрге»

поэме.Лирикыже

Миклай Рыбаков. Илыш - корныжо да творчествомже. «Чодыра мўй» драме.

Валентин Косоротов. Илыш - корныжо да творчествомже. «Анчар» ойлымаш

Зинаида Каткова. Илыш- корныжо да творчествомже. «Сар огеш лий ыле гын...» повесть

Константин Коршунов. Илыш- корныжо да творчествомже. «Кўдырчан ўжара» пьесе

Юрий Артамонов.Илыш да творческий корно. «Тамга» эссе.

Альбертина Иванова.Илыш да творческий корно. «Арале мыйым, волгыдо Юмем!»

поэтический драме.Лирикыже.

Геннадий Алексеев.Илыш да творческий корно. «Тулык чон» повесть

Вячеслав Абукаев-Эмгак.Илыш да творческий корно. «Сорта йымал арака!» ойламаш

Валентина Изилиянова .Илыш да творческий корно. «Лирикыже

3-шо раздел. Кызытсе марий литератур

Ты пагытысе илыш вашталтыш. Ты пагытысе поэзий, прозо, драматургий

Тунемше ий мучаште мом ыштен моштышаш:

а) историко – литературный:

-литератур процесс виянме этап- влак;

- писатель – влакын илыш – корныштым да творчествомштым.

б) теоретико- литературный

-сылнымутан произведерийын илышыште вержым, исторический жаплан келшымыжым;

-илыш чын ден произведенийыште ончыктымо илыш кокласе ойыртмем ден икгайлыкшым,

авторын шонымашыжым;

- сылнымутан произведенийын родлан да жаплан шелалтмыжым;
- литератур произведенийын тичмашлыкшым, тудым ыштыше компонент-влак ыштен моштышаш улыт;
- сылнымутан произведенийыште нӧлталме тӱн проблеме-влакым палемден, тудын жаныр да чоналтме ойыртежым, критик-влакым пуымо акыштым, авторын позиций дек шке отношенийым ончыктен;
- эпический але драматический произведенийысе герой-влакын характеристикым пуэн, кӱлеш годым тӱн герой-влакым танастарен;
- лирический произведенийым лончылен, тудым аклен;
- наизусть сылнын лудын;
- книган справочный аппаратше, мутер, тӱрлӧ справочник-влак дене пайдаланен;
- план, тезис, публицистика ден лиературно-критический статья-влак почеш конспектым ыштен;
- тӱрлӧ жанран сочиненийым серен;
- шке семын лудмо произведений почеш рецензийым возен.

Кучылтшаш литератур.

1. Марий литератур: Очерк, литературный портрет, эссе/ Научный редактор К.К.Васин.Книгам Г.М.Пирогов чумырен.- Йошкар-Ола: Марий книга савыктыш, 1994.- 304 стр
2. Писатели МарийЭл: библиографический справочник/сост.: А.Васинкин, В.Абукаев и др.-Йошкар –Ола: Марий книжное издательство, 2008.- 752 с.
3. Марий литератур.10-11 класс: Литератур критике да литератур историй дене материал – влак хрестоматий/ Р.А.Кудрявцева ямдылен.- Йошкар-Ола: Марий книга савыктыш, 2003.-376 с.